

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A fejérmegyei gazdasági-egylet, iskolatanács és a fejérmegyei tanítók egyletének közlönye.

Megjelen minden vasárnap.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 krót ígattatik be.

1872. január 7-én.

I. szám.

III. félévi folyam.

A lap szellemi részét illető közlemények „Székesfejérvár” szerkesztőségéhez, — belváros, szt. István-utca 176. — küldendők.

A lap ára, hirdetmények és a hirdetményekérti díjak a „kiadó-hivatal” Klökner Péter könyvkereskedésében vétetnek fel.

Nyilttérbeni közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy azok számára kik még eddig nem fizettek elő, csak a mai számunkat küldi még meg kiadó-hivatalunk. A második számot pedig csak annyi példányban nyomtatja, mennyi a szükségletnek megfelel. — Kérjük tehát azokat, kik lapunk teljes példányát ohajtják birni, hogy előfizetéseiket még e hét folytán teljesíteni sziveskedjenek. *A szerkesztőség.*

Lesz-e színházunk?

Erre a kérdésre megfelel azon szomorú körülmény, melyet a művelt világ közepette álló magyar ős város

minden polgára szügyenleni kénytelen, tudniillik, hogy *nincs színházunk.*

Tehát lenni kell.
De mikor?

Ez a mire felelni akarunk. — Hic Rhodus, hic salta. — Itt fogjuk meg a toll végét, s ha néha-néha megpercen is a sérthetetlennek vélt göröngyök karczólása közben; — vigasztaljon bennünket azon tudat, hogy nem magunkért, nem jelenünkért; — hanem a közjóért, az utókorért tettük.

Bírálja meg bárki, bármint szempontból az elmondandókat, — mi ép úgy kénytelenek leszünk azt következményeivel elviselni, mint kénytelenek vagyunk hivatásunk szerint a *közvéleményt* kifejezni.

Kötelességet teljesítünk tehát csak akkor, ha őszintén kimondjuk, hogy a közönség egy legnagyobb része azért idegenkedik a színházépítés javára erszényét megnyitni, mert a színháznak kijelölt helyet természetellenesnek, érdekeivel nem megférhetőnek hiszi.

Pedig a közvélemény ritkán csalódik — Az rendesen helyesen ítél.

Vessünk egy pillantást a mellékelt térképre, mely a „magyar király” szállodától a „Vörösmarty-térig” terjedő belvárost, a halpiac, a buzapiac és palotai-utczát, mint a színházba járó szokott közönség tanyáját képezi; — mert az elvitáztatlan tény, hogy ezenkívül színházlátogatók csak gyéren — szórványosan laknak.

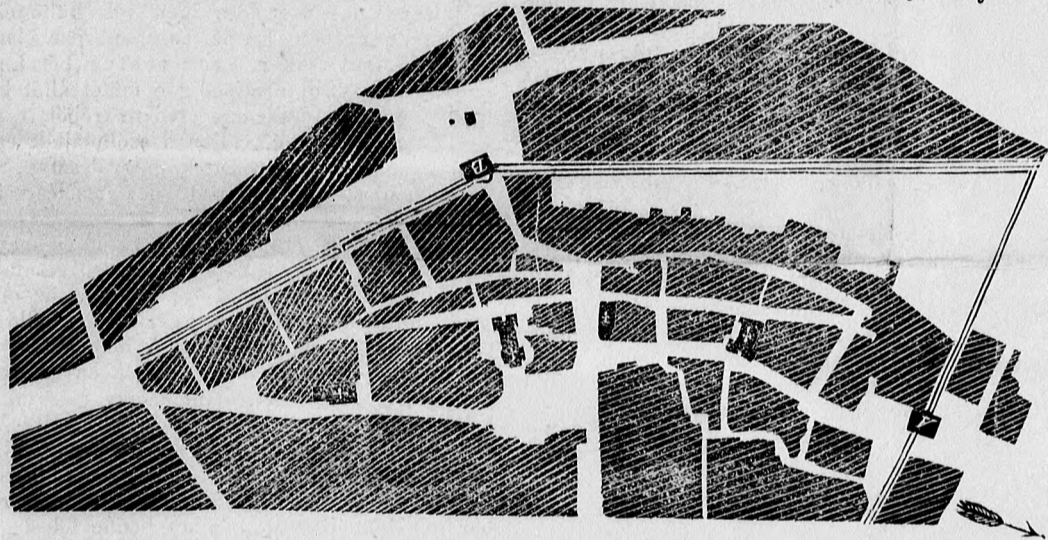
Ebből az következik, hogy a színházat nem lehet ezen táfogatnak a lehető legszélére (A) építeni, hanem figyelembe kell venni a nagy közönség érdekét, mely azt követeli, hogy a színház mindenki által könnyen hozzáférhető legyen.

Ez pedig legkönnyebben eszközölhető, ha a közvéleménnyel szemben álló helyiség mellett küzdő elfoglaltság elvettetik.

A színház természetellenes elhelyezése mellett a létező állapot küzd leginkább; de ha megfontolják az illetők, hogy az élő utódok érdeke is homlokegyenesen ellenkező a mostani háztulajdonosok érdekével, hát még a legközelebbi nemzedéké mennyire fog attól elútni; — ennek folytán épen azok sarjai fognak az eljárást legkeserűbben kárhozatni, kiknek érdekét a jelenlegi tényezők védeni hiszik. — Ezen állításunk igazolására, csattanós példával — — ténnyel szolgálhatunk.

Epen úgy téves azon nézet, hogy a felsőszótáron elhelyezendő színház melléképületei, akár mint üzlet-helyiségek, akár mint bérház jövedelmet biztosítanak.

Azon hely a város központján kívül esik, — város-ház, piac, megyeház ellenkező irányban vannak. —

TÁRCZA.

Már ha Guttenberg feltalálta is a könyvnyomtatás mesterségét, azt még — Isten nyugosza szegény üreget meg tudom neki bocsájtani; de, hogy valaki, nem bánom én bárki volt is, újságrásra vetette magát, ezt bocsássa meg a ki teheti; de én nem.

Ennél szerencsétlenebb eszme nem jutott még a mi bolygónkon bolygó gömbölyű földhátán senkinek eszébe, kivéve a ki első mert szembezállani a sors-sal és még tárczairásra is vállalkozott.

Ez nem lehetett más, mint egy eszeveszett anglus ki a holdba utazik, huszezer mértőldet bejár a tenger alatt, megeszi a cserebogarat olajjal és a nélkül, a békateknőből kiszívja azt az izét eczettel. — Nyáron a pyrennei havasokon hőmezőn hál, télen pedig meleg groggot iszik otthon a kandalló mellett.

Ennek tisztába kellett lenni a sors-sal, s oly feltétlen hívének, mint akármelyik telivér fatalista muzulman.

Ez nyugodt lelkiismerettel elmehetett volna a törvényszéki bírák eskütelési ünnepélyére, s épen olyan nyugodt lélekkel meghallgathatta volna az „Isten engem úgy segéljenek!” mint én meghallgattam.

A törvény szigoruan büntetni rendeli a hamis esküt; — már pedig ha hóbortos óráimban elábrándozom, azt hiszem, hogy engem e végett perbe foghatnának; mert fixa ideám, hogy először:

Anno 48. N.-Kanizsán a fejérvári önkényesek zászlaja alatt V-ik Ferdinándnak esküdtem hűséget.

Anno 49. april 14-e után ellene esküdtem mind-annak a mi nem magyarból van.

Anno 50. A familiám kijárta, hogy a k. k. Bezirks-Amtnál diurnista lehessenek, — ekkor ellene esküdtem a 49 nek.

Anno 56. falusi notárius lettem, elesküdttem a 48-at. — Még ehcz ugyancsak anno 56-ban egy más esküt tettem a feleségemmel, ez nem volt politikai színezetű, magánjellegű most is viseli.

Anno 61. mint alkotmányosan választott törvényszéki jegyző, elesküdttem az 56 tot.

Anno 68. pesti policzia, vegyes esküvés.

Anno 69. különféle rangu angyaloknak kiszolgáltattott eskük. — Nem vétettek jegyzőkönyvbe.

Anno 70. A sajtóbírótság és Vác már megelégedtek eskü helyett a becsületszóval, s ezt szívesen meg is tartottam.

Irányadó körökben rég feszegetik már az eskünek, mint bizonyítéknak eltörlését, s hisszük, hogy most a törvénykezés új légkörében könnyebben gyökeret ver a szükséges reform.

Csak aztán már ezeket a mi utczáinkat reformálná valami jótékony emberi akarat, mert erre ugyan ráferne egy kis gyengéd hatósági pillantás.

A ki ezeket nem látta, az nem látott semmit.

A belváros mindkét nemen lévő összes szolgálomelyzete vetekedik egymással, ki bir az utczára minél több vizet kiönteni, s midőn e jeles törekvésük eredménye már oly fokra hágott, hogy a jég vastagsága már az alantabb fekvő ablakokat feléri, s annak veszélye nélkül, hogy ott a víz befolyik, többet kiönteni nem lehet, akkor megjelen a helyszínén hat darab csákány, mindegyik egy emberformát czipelvén magával, az utca közepén csatornát vágnak, a kiemelt jeget kétfelől a házak mellett felhalmozzák, s nyugodt lélekkel távoznak.

A cselédek csak ezen pillanatot lesik, utczu! — Itt teremnek dézsával, sajtárral, kannával, s a csatorna ismét szinig van, ha ismét befagyott, megjelen a korcsolyázó népek minorum gentiuma, melynek még

a nagyobbak által elfoglalt jégmezők látogatása csak titkos vágy; mert ottani megjelenése biztos duczpi.

A tavaszi meleg szelek végre eltörlik a jégtablát laptáznai kényszerítik a nemes fiataliságot, a kiöntött moslékot felissza a mind forróbbá váló napsugár, s ekkor kezdődik a porsaison, mely néha-néha egy egy zápor, vagy hetes eső által megzavarva tart addig, míg ismét beáll az ujévi fagy és az ujévi gratulatio.

E szerint a böles természet intézménye, minden hatósági intézkedést feleslegessé tesz, mit a mi uraink nagy bölesen be is látnak, mert még csak meg sem kísérik, hogy a dolgok természetes, itt-ott szétáradzó menetének gátot vessenek. — Isermik a természet erejének nagyszerűségét, s így nem akarják saját gyenge erejük ellenállásával a rendet zavarni.

Ki is hallotta azt, hogy nálunk valaha valaki a rendet zavarta volna.

Sylvester napján rendesen hálaadó isteni szolgálat tartatik, erre rendesen nagy számmal jelen meg különösen a felsővárosi lakosság.

Ez most is rendesen megtartatott, a nép is rendesen megjött; azonban a mint e nagy tömeg rendesen hazafelé vonult, a régi három szerezcseny fogadó előtt egy-pár részeg ember rendesen összeveszett, egymást rendszerint véresre verte, s ezt a nagy néptömeg a régi sétatéri magaslatról, mint egy amphitheatrum karzatáról nézte és rendesen ujongott örömben, — mely ujongás valóságos örületbe tört ki, midőn az egyik verekedő félről a másik a ruhát rendesen letépte és így ez a paradicsomi costumeban volt kénytelen a viadalt folytatni.

Végre aztán ennek is mint minden dolognak rendesen vége lett, — a dolog rendes menetét nem is zavarta holmi rendbízós vagy hajdu megjelenése. — Ezek is rendes helyeiken voltak, kiki a maga negyedében, a maga korcsmájában, ott is a maga helyén, a maga üvegje mellett. — Az előadásnak vége volt, — a közönség hazament, s csak néha hangzott fel a távoiban egy-egy kacaj, mely azt engedti gyanítatni, hogy e közönség jól mulatott.

A tervezett színház északra, ezek és a mi legfőbb a vasuti pályaudvar délre fekszenek, és azt ne higgye; de ne is beszélje senki, hogy a felemelt hatalmas factorokkal szembe, egy színház felépítése oda bírni terelni a közönséget, hogy ő a napiélet forumát kerülve a színház felé terjeszkedjék. — Ha melléképületet, jövedelmi forrást akarunk nyitni; — úgy nem fényes és költséges termekről, nem erősebb adminisztrációt igénylő bérházakról kell gondoskodni, — hanem helyről, hol a kevésbé kertülő boltok aránylag nagyobb hasznot hajtanak.

Tervrajzunkon B. betűvel ki is jeleltük a helyet. Ez volna a Schaller-háznak átellenében azon tér, mely a Boross ház előtt a csatornához lejárattal szolgál. — Ez is városi köztér, — nem csorbitja a buzapiacot, s ha az ifju Námesy-féle házig úgy is nagyobb részt beoltozva lévő csatorna egészen befödetik, egy csinos utcát nyerünk, s a színházépület mind a négy részén boltokkal láttathatik el, mely jövedelmi forrásnak bizonyonyal tekintélyesebb, mint a csak vásáros időben élénk felsővárosi rész.

Az általunk kijelölt tér is nyilvános tér, közhely, melyet e célra szívesen engedend át a városi hatóság.

Ennyit tartottunk egyelőre felemlíteni, s az illetők figyelmét nemcsak az általunk elmondottakra, hanem a netán mások által adandó nézetekre és véleményekre felhívni.

Ha a színház egyszer elhelyezve lesz, legyen az jó vagy rossz helyen, elmozdíthatlan. — Az pedig társadalmi életünk nagy befolyással leand.

Addig is értsük egymás — és „győzősön a jobb.”

XX.

Megyei.

A folyó év első napján történt meg az újszervezeti k. törvényszékhez kinevezett bírák, a törvényszék területén lévő járásbírák és a kezelő személyzet hivatalos eskütelétele, mely célból nagyságos Danitz Béla mint minisiteri biztos az összes törvényszéki tagokat a törvényszéki tárgyalási terembe összegyűjtve, megnyitó beszédében kifejté azon nevezetes körülményt, hogy az újszervezet alapját képező törvény az igazságszolgáltatást a közigazgatástól elválasztván, egy új korszak alapkövét tette le, mely a kor igényeinek megfelelőbb, a mennyiben a bírót elmozdíthatatlansága által felfelé, a kinevezés által pedig lefelé függetlenné tette.

Kiemeli továbbá, hogy a társadalmi életnek első rendű biztosítékát a gyors és pontos igazságszolgáltatás képezi, felhívja a bírákat, hogy e nehéz de szép feladatnak tőlük kitelhetőleg megfelelni igyekezzenek.

Ezután a törvényszéki és járási bírák, utánok pedig a királyi ügyészek tették le az esküt a minisiteri biztos kezébe. Végre Danitz Béla mint törvényszéki elnök a törvényszék előtt tevén le a hivatalos esküt, e minőségben éljenzés közt foglalta el elnöki székét, s kijelenté, hogy a fejevári k. törvényszék e napon megalakult, működését megkezdte, s ígatókönyveit megnyitotta.

Ezekután az újszervezet szerint első törvényszéki ülését feloszlatta, s a kezelő személyzetet esküdtette fel.

K.

A felnőttek oktatása tárgyában.

Jelen törvényhozásunk, egyik legüdvösebb célra hozott törvénye az, mely a felnőttek oktatását elrendeli, miáltal mód és alkalom adatott, a kor kívánalmaitól elmaradottnak értelmük tájítására és lelkiüknek művelésére, s ezen valóban általános örömmel fogadott üdvös törvényhozói intézkedés által a gyermekkorukban kellő iskolázás nélkül maradt felnőttek, megszerezhetik maguknak az ismeret és tudomány azon mérvét, melylyel pirulás nélkül megállhatnak embertársaik között.

A ki elmaradt a tudomány és ismeretek megszerzésétől, annak lelkére, mely folyton a sötétség és bizonytalanság kopár sivatagán tévedez, kétszeres sulylyal nehezedik az élet terhe, nem bírja fölfogni s megérteni a haza, a nemzet és felebarátai iránti köteleit, — nem érezheti azon boldogító örömet, melyet a művelt lélek hazájának fölvirágozásán s nemzetének előre haladásán érez. A tudatlan és értelmetlen elcsügged és kétségbe esik ott, hol a művelt lélekbe fölébred az önéret, s kétszerezett erővel indul az akadályok a gátok legyőzésére. Mennél inkább fölvilágosultabb az emberben a lélek, annál közelebb áll az Istenhöz, s annyit ér minden ember, a mennyi benne a tudomány.

Országszerte megindult a tevékenység azon üdvös irányban, hogy az elmaradottakat, a sötétségben tévelygőket reá vezessék a világosság ösvényére. Az eredmény, habár kezdetben nem is a kellő mérvben elégti ki a várakozást, de elég arra, hogy sikerre jogosítson.

Megyéinkben is buzgólnak s törekednek folyton a nemes eszme kivitelén s különösen Vaalott meglepő pártolással karolták föl az előadások hallgatását, s csak egyedül a mi Székesfejevár városunk marad hátra, csak ennek hátramaradottai nem értik meg a kor intő szavát, (?) mintha nem is volnának városunkban olyanok, kiknek a tanulásra szükségük van mintha nem is mi volnánk ez ő város lakói, (?) —

— hol nyugvó magyar királyaink bátran fölkelhettek, hogy századoktól száradt boka csontjaikkal tiporják össze az értelmetlen és kores utódokat.

A népszámlálás kimutatása szerint, nemcsak hogy sokakra reá fér a tanulás, hanem mulhatlanul is szükségük van reá és mégis az érdeklődés megdöbbenőleg szomorú, mivel a felnőttek oktatásának előadására egy, mond egy hallgató iratta be magát, holott a hosszú téli estéken a helyett, hogy népünk ott a külvárosi koresmákban iddógal, sokkal inkább üdvösebben tenné, ha az előadások meghallgatására jelenne meg.

Ezen szomorú s népünk közművelődésére oly hátrányos állapot megszüntetésére, bizalommal fordulunk azokhoz, kiknek a népre befolyásuk van; tegye meg az első lépést a városi hatóság és pedig a lehelőleg szigoruan, nyújtson segéd kezét a papság s teljesítsék kötelességeiket azok, kik népszerűségükkel fogva a népre befolyással bírnak, — az eredmény nem fog elmaradni. Adja ég, hogy ezen fölszólásunk mielőbb vizshangra találjon.

Csitári Kálmán.

Városi.

Városi közgyűlés. Február 4-én tartott városi közgyűlés h. polgármester ur elnöklete alatt 10 órakor vette kezdetét, melyen a gáz világítás tárgyában tett árlejtés került szőnyegre. Elnöklő h. polgármester ur röviden érinté az e tárgyban történeteket. Ezután az árlejtési jegyzőkönyv olvastattat föl, melyből kitént, hogy a három vállalkozó közül a legkedvezőbb feltételeket a helybeli kereskedelmi bank tette, a melynek részére le is ütett. A város elnöyei, hogy részére egy órai láng 1 és 7/8 krajczáron adatik, valamint a fölállítandó oszlop — cső és lámpa a városnak semmibe sem kerül, és perczent leengedésben részesítetik 5 millió köbláb légszesz fogyasztásánál. A társulat tartozik a meghatározott időtől 20 perc alatt valamennyi lámpát meggyújtatni. A város kötetes, még e hóban a szerződés helyben hagyását kieszközölni, miáltal a világítás még ez év folytán létrejön. A közgyűlés az árlejtést és szerződést helyben hagyja, azon megjegyzéssel, hogy a bizottság az aláírás előtt a pontozatokat még egyszer figyelembe véve, a nagy közönség érdekeit szem elől ne tévessze, — és megóvjá. A 25 évre kötött szerződés lefolyása után tartozik a légszeszvilágítást eszközölő kereskedelmi bank, — szerződésének megújítását a városnál kérvényezni. G.... képviselő indítványát, mely az ellenőrzés szükségességét hangsúlyozza — a közgyűlés magáévá tette.

K.... képviselő a napirenden kívül, de a légszesz világítás létrejvetelével előforduló utcai földhányásokkal kapcsolatban, fölemlíti s melegen ajánlja a közgyűlés figyelmébe az utcai csatornázást, tisztasági, ugymint közegézési szempontból, mely indítványt a közgyűlés egyhangulag magáévá tevén, a módzatok és mikénti eszközök végett, jelentéstétel végett kiadja az építkezési szakosztálynak. Cs.

Ismertetés.

A bor czélszerű neveléséről.

— Pethő Imrétől. —

Noha az idei vaáli szüret e lapok hasábjain már kétszer le van írva, még is e szüret iránt általán tapasztalt érdekeltségre támaszkodva, nem tartom tulzásnak, ha én is kezembe veszem szerény tollamat egypár észrevételt teendő.

Az mondja egy magyar közmondás: „sok szem többet lát.” Ennek igazságát én is belátva, igen nagy barátja vagyok az eszmecseréknek, akár szóval, akár írásban. Általuk tisztulnak a nézetek, élesedik a gondolkodási és ítélő tehetség, s tagadhatlan, hogy a vita tárgya többek által, több oldalról is lesz megvilágítva.

Az említett szüretéről mondom két leírást olvastam, az első inkább általánosságban volt tartva, de a később megjelent, szakképzettséggel s igen alapos észrevételekkel adta elő az ott történt és hallottakat.

Ez utóbbira mindazonáltal vagyok bátor egypár észrevételt tenni.

Ugyan is Terrel ur a mustnak ugynevezett gallizálásánál a borsav leszállítását, nem miként a czikkirő mondja 3—4, hanem pozitív 5—6 ezredrésze ajánlá; s e tévedés alkalmasint onnét eredt, mert Terrel ur nyelvünkön beszélni nem tudván, úgy előadásait, valamint az egyes jelenlévőkkel igen gyakran támadt érdekes vitáit is francia nyelven tartá, különben egyetérték czikkirőnek erre tett azon észrevételével, hogy veszedelmes lenne a borsavat 3—4 ezredrésze leszállítani, mert habár ez elősegitené is a must mielőbbi rohamos kiejedését, de másrészt még hajlandóbbá tenné borainkat különféle betegségekre, ha csak a borsavat a rohamos erjedés befejezése után ugyancsak borsav hozzátétele által nem emelnénk.

Egyetérték a mondott czikkirő urnak a vaáli bort illetőleg tett azon észrevételével is, hogy annak tarthatatlanságát a kevés csersav és nagy fejrnyetartalom okozza, és hogy e két baj megszüntetése végett, jó lenne a mustot 24 órán át törkölnön hagyni, s innen hordóba szűrni. De nem tudom magaméva tenni azon

további ajánlatát, hogy a must törkölről hordóba szüretvén, új 24 óra mulva ismét más, az erjesztésére szánt hordóba fejtessék.

És pedig nem! a következő okoknál fogva.

Több évek óta pontos jegyzetek mellett épen vaáli borokkal tettem igen beható kísérleteket, hogy azok természetét kiismerjem, s tartósabbakká tehessem. S az utóbbi időben szaporítottam tapasztalimat igen tisztelt barátom Zuber József főispán urtól vett kitünő minőségű 1868-iki vaáli borral. S habár meggyőződésem a mint mondám szinte az, hogy a vaáli bornak hibája mindenesetre a csersav-hiány, a fejrnyetartalomnak pedig tulzott sokasága, még is meggyőződtem arról is, hogy a vaáli bor azt a kellemes vékonyságát, erejét, könnyűségét és még kellemesebb kedves savanykáságát, a talaji viszonyokat nem tekintve, nagy részben mustjának ép a természet által oly bőven kimért fejrnye részeknek köszönheti. Mert ezek tagadhatlanul igen elősegitik a rohamos erjedés erőteljeseb menetét, a cukor tartalom felemésztését, s így nyeri a borsav azt a kellemes túlsulyt.

Már most, ha a vaáli must 24 órán át törkölnön marad, a csersav tartalom érezhetően szaporodni, a a fejrnye tartalomnak pedig egy része ugyan ez által hatáson kívül fog tétetni, a fent említett kedves tulajdonok elérésére azonban ez utóbbiból még mindig elég maradand. De ha az 24 óra után a törkölről lehuatván új 24 óra mulva ismét lefog fejtetni, akkor — ha már időközben az erjedés megkezdődött, s ezen lefejtéssel még több nyálkás és fejrnye részeket akarunk a musttól elválasztani — e fáradozásunkat nem fogja siker koronázni, mert a már beált erjedés által fejlődött szénsavasleg gyöngyök a csapadékok felzavarják; ha pedig az erjedés, vagy a hévmérő alacson állása, vagy a mustnak adott kenezés következtében még nem állt be, s legkevesebb két 24 órán át hagyjuk a hordóban, fog ugyan sikerülni nagyrészt nyálkás és fejrnyetartalmat a mustból eltávolítanunk, de ezzel egyszersmind a must erjedő képességét is tetemesen csökkentjük.

Meglehet, hogy az így kezelt must után talán valamivel tisztább ízű bor lesz, de csak is talán, holott ennek ellenébe még egész bizonyossággal merem állítani, hogy az így kezelt mustok rendszeren nagyon lassan szoktak kiejedni. Az pedig tudva lévő dolog, hogy a tulságos lassu erjedés igen sok különféle bajokat hord társaságában. En azt az ugynevezett lenyálkázást (Enihleimen) csak is igen testes boroknál merem ajánlani, a vaáli bor pedig e mütét által bizonynyára igen, igen sokat vesztené eredetiségéből.

Eltekintve attól, valjon a szőlőfajták czélszerűen vagy nem czélszerűen lettek megválasztva, szerény nézetem a vaáli bor mikénti kezelését illetőleg a következő:

A must 24 óra hosszat törkölnön maradjon, és pedig nyitott edényben, hogy a levegővel minél bővebb érintkezésbe jűjön. E 24 óra leteltével az erjesztésére szánt hordóba fejtessék le, az erjedésen kellő hőmérték mellett vezetettvén keresztül A hőmérték + 14 egész 17 B. közt legczélszerűbb lesz, s ha ezt természetes uton elérni nem lehet, ajánlom egy rész mustnak felmelegítésével azt létesíteni.

Az erjedés befejezte s az új bornak félig-meddig történt megtisztulása után jónak látnám tiszta szélmentes napon az első lefejtést és pedig azért, hogy a bor tulajdon ereje által, nincs benne felesleg lecsapolt földnyálkás stb. részekről, melyek képzendő finom illatára mindenesetre csak ártalmas hatással lehetnek, megszabaduljon.

(Vége következik.)

Még egyszer a mezőgazdaság!

Azon általános nézet ellen, melynek gazdasági írók és lapok minden alkalommal kifejezést adtak, s mely a „Székesfejevár” hasábjain is tárgyalatott, hogy t. i. a nagybirtokon divó gazdálkodási rendszer hazánkban sok hiánnyal bír — azon ellenvetés tétetett, hogyan van még is, hogy Fejrnyegye nagybirtokai a fejlettség és okserü berendezés oly magas fokán állnak s mintogy kimagasodnak egyéb vidékek felett, hol csak egyes birtokokról lehet azt mondani, a mi itt általános?... erre igen egyszerű a felelet, Fejrnyegye felvirágzását a nagybirtokos osztálynak köszönheti, s mely itt birtokán lakik, azt kegyelettel és szeretettel ápolja s áldozatkészségével nemcsak a szükségesre, de a hasznosra, sőt a szépre is kiterjeszkedik ez tette különösen Alcsuth Fejrnyegye sivatagját virágozó gazdasági kertté, s ez tette a vaáli völgyet s a Duna melléket gazdaságilag oly nevezetessé, melyről az egész ország beszél és méltán; mert a ki például az erosi és adonyi urodalmon keresztül utazik, az élenken fogja azon nagyszerű benyomást érezni, mit egy gazdasági értelmiséggel meghódított gyönyörű majorságokkal, ültetvényekkel berendezett vidék okoz, ha mindjárt egyenesen az angol farmok szemléjéről jön is; de nem így van ám ez az országban mindenütt, emlékezzünk csak néhány évvel vissza, midőn a legnagyobb magán birtok bérbe adatott, rendezetlensége miatt minő csekély bérösszeg nyeretett érte, és ez is csak úgy, hogy mellette szabad volt erdőt és földet pusztítani, pedig ezen birtokokon már száz éves volt az urodalmi rendszer — kivételt tehetünk tehát az ország egyes vidékeire, de egészen a régi rendszer — legalább eddigi alakjában, nem védelmezhető. Különben nemcsak a gazdálkodási rendszerben,

de általában a magyar mezőgazdában is sok hiba van és itt nem szükséges a kisbirtokot és nagybirtokot egymástól megkülönböztetni, a hibák és erények közősek; a magyar mezőgazda szorgalmas, korán kel, későn fekszik, idejét a gazdasági munkákban, vagy azok utánzésében tölti, állat állományát szereti és azt gondozza, de ezzel azt hiszi, mindent kimerített; ezentel sokat biz az időjárásra és a gazdálkodásnál felhasznált anyagoknál nincs meg általában azon takarékoság, melyet a dolog természete megkíván, s mely a német gazdát jellemzi, vas és faanyagok, kézi és művelő eszközök fogyasztása, s illetőleg megkímélésére kevés gond fordítatik s országszerte nagy pazarlás van a gazdasági munkáknál használt napszámokban, s innét van sokszor nagy különbség két egyenlő viszonyú gazdaság jövedelme közt, egyik szerfelett költségesen gazdálkodik; örömet elismerem, hogy az ezrek és százak megbecsültek, de a forintok és garasok figyelmen kívül hagyatnak, pedig látszólagos kicsinyeség és részletek teszik a kezelés feladatát. Trágya kezelésünk is minden bírálaton alul áll, Magyarországban, (nagy állatra átszámítva a juhokat) 6,400,000 darab állatja van, s csak 13 millió szántóföldje, mely hatalmas erő ez a föld termő képességének megtartására és emelésére, pedig a 3 millió sertést és a mesterséges trágya nemeket nem számítom. Általában pedig nincs szokásban a gazdálkodásnál az előre számítás, a *budget idejkorán megállapítása*, mely nélkül pedig sem felelős miniseri tárca, sem okszerű gazdasági kezelés nem képzelhető.

Az eddig elősorolt hiányok egyének, ezeken segíteni minden pillanatban hatalmunkban van, s a kik azt gondolják, hogy biztosabb ösvényen járnak, számukra ide iktatom Fekete János egyik kedves közmondását „*a kinek nem szüre, ne viselje*” — vannak azonban még olyan hiányok is, melyeken csak a törvényhozás, vagy társulás útján lehet segíteni, ilyen az égető szükségévé vált cselédtörvény alkotása, s azon kényszerűség általános megszüntetése, hogy némely gazdasági munkákat, minő az aratás és cselés, annyira túlfizessünk, hogy az sem a tett szolgálománnyal, sem a munkák nemzetgazdasági eloszlásával arányban nincs. Mindezen calamitásokról Kenessey Kálmán és Ditz elég kimerítően írnak, s nehogy a Szekesfejérvár olvasó közönsége megszokja — így farsang felé — ezt a sok unalmas gazdasági cikket, legyen elég egy időre annyi.

Sárnelleki.

Vegyések.

Lapunk szerkesztőségi hivatala f. évi újévtől kezdve jövő szent György napig a Károlyfi-féle házban átellenében az ugynevezett „Lang szitás“-ház első emeletében leend elhelyezve.

A szerkesztőség.

Fejérmegyei írók. — Felhívás és kérelem a fejérmegyei írókhoz, s egyáltalában minden irodalombaráthoz. Készenlőben levő művemhez, mely a „*Szekesfejérvármegyei írók életrajzait*“ tartalmazandja, minthogy ezek nagy része más uton meg nem szerezhették, tiszteletteljes bizalommal fordulok a legjobb kütföldi: magokhoz az illető írókhoz, (különösen és névszerint azokhoz, kik e lap hasábjain az írók sorába felvétettek, vagy ha még eddig e rovat alatt megemlített nem lettek is, de az írói névre igényt tartanak) azon kéréssel, hogy becses életrajzaikat összeállítva, hozzám a lehető legrövidebb idő alatt beküldeni sziveskedjenek, nehogy a mű sajtó alá rendezése fonakadást szenvedjen.

Felcsalagosnak tartom ugyan bővebben fejtegetni, miféle adatok feljegyzése képezi az életrajz tárgyát, mindamellett mégis röviden körvonalozni kívánom a főbb pontokat; nevezetesen: hogy az életrajzok készítésénél főleg a születési hely (megye, város, falu stb.) év- és napos pontos feljegyzése szükséges, mint-hogy a téves adatok kiigazítása roppant időt igényel; — ezen keretbe esik továbbá végzett tanulmányainak elősorolása, (a hely megnevezése, hol végző azokat; ezenkívül a közpályán felmerült nevezetesebb életmozgásai, tudományos társulatok tagjának való megválasztása stb. stb.; végre a már megjelent, vagy még kéziratban levő műveinek, legyenek azok nagyobb terjedelműek, vagy csupán értekezések, avagy alkalmiak, időrendi (chronologicus) elősorolása a nyomtatási év, hely és a könyv alakjának (ívrét, 4-ed, 8-ad 16-odrét stb.) feljegyzésével.

Tájékozásul még szükségesnek látom megjegyezni, miszerint jelen művembe nem egyedül és kizárólag csak a megye születettit veszem fel, hanem mindazokat, kik kora ifjúságuktól fogva a megyével bármily viszony- vagy összeköttetésben voltak, de leginkább azokat, kik írói pályára léptök után e megye területén hosszabb ideig — legalább egy évig — tartózkodtak, s itt bármiféle pályán működtek. Végre bátor vagyok kijelenteni, hogy nem csupán saját, hanem bárki másnak életrajzi adatait, sőt az efféle adatokat tartalmazó kütföldi kiadványok is szivesen és köszönettel fogadom. — Tisztelettel maradván Szekesfejérvárt 1872-ik január 4-én. (Vörösmarty tér Dr. Say-ház.)

Moenich Károly.

Sándorfy Ignác, egyike szorgalmas fiatalügyvédneknék, megnyitotta ügyvédi irodáját Vörösmartytérén a Say-ház melletti Schwanfelder-házban.

Kereskedelmi ifjak bálja. Az élvezettel mulatni vágyó s tánczra kész közönség figyelmét bátrak vagyunk fölhívni a helybeli kereskedelmi ifjuság folyó hó 27-én a „magyar király“-hoz címzett szálloda termeiben tartandó *sátrkorú tánczvizalmára*; mert mint az előzményekből kitűnik, — mercur fia nem kimélnék semmi áldozatot, (a menyiben a vígalom minél fényesebb kiállítására a bizottmány saját pénzbeli hozzájárulásával adózott), hogy a közönségnek egy kedélyes és élvezetes estélyt szerezzon. A bálbizottmány elnöke, a múlt év nyarán is oly szépen sikerült főnökei majális elnöke, Slammálinger A., titkára ifj. Felmayr István, pénztárnoka Strausz Salamon urak. A tiszta jövedelem a kereskedelmi koroda javára fordítatik. Belépti díj előre váltva 1 frt., pénztárnál 1 frt. 20 kr. Azt hisszük, hogy egyike leend farsangunk népes, kedélyes és nem egy könnyen felejtető táncmulatságainak.

A helybeli lövész-egylet álarozos tánczvizalma február hó 3-án tartatik. — Azon kedves olvasóinkat és olvasóinkat, kik a fényűzésnek és fesznek nem barátjai, figyelmeztetjük, hogy ezen pár excellence polgári táncmulatságot el ne mulasszák.

A „sz.-fejérvári kölesönös segélyző-egylet“ f. 1872-ik évi társulatának betétei már meghaladják a 1800-at. Az év első napjaiban a betétek ily magas száma bizonyítja, hogy közönségünk, különösen üzletembereink megértik ezen intézet üdvös voltát, és jól felfogják saját érdekeiket.

A „sz.-fejérvári kölesönös segélyző-egylet“ 1871. évi december havi üzletkimutatása.

Bevétel: Pénztári készlet novemb. hóról 928 frt. 35 kr. Hetibefizetésekből 17020 frt. 50 kr. Kamatokból 4504 frt. 52 kr. Illetékekből 217 frt. 33 kr. Nyomatványokból 13 frt. 20 kr. Zalogokból 2642 frt. Váltókból 114889 frt. Összesen: 133914 frt. 90 kr.

Kiadás: A hetibefizetésekből az illetéke 19 frt. 50 kr. Nyomatványokra 34 frt. 1868-ik évi társulat vagyonából az illetéke 77 frt. 50 kr. Kezelésre 403 frt. 94 kr. Zalogokra 2592 frt. Kötelezőkre 2100 frt. Egyleti háza 35 frt. Váltókra 127089 frt. pénztári készlet 1561 frt. 41 kr. Összesen: 133914 frt. 90 kr.

Sorszhuzások. A *hitelsorsjegyek* 1872-ik január 2-án történt huzásánál a következő számok huzattak ki: 6, 97, 260, 302, 320, 528, 529, 595, 671, 709, 805, 819, 893, 981, 1016, 1018, 1031, 1225, 1298, 1325, 1453, 1519, 1671, 1712, 1731, 1732, 1762, 1819, 2010, 2012, 2231, 2269, 2316, 2340, 2415, 2458, 2647, 2664, 2666, 2680, 2699, 2712, 2752, 2842, 2938, 3262, 3432, 3444, 3499, 3553.

Az *1854-iki államsorsjegyek* 1872. január 2-án történt huzásánál a következő 28 sorszám huzatott ki: 69, 227, 232, 295, 352, 457, 729, 1081, 1308, 1347, 1413, 1581, 2206, 2292, 2302, 2641, 2773, 2839, 2948, 2985, 3180, 3184, 3281, 3446, 3514, 3738, 3768, 3843.

Braunschweigi 20 talléros sorsjegyekből 1871. dec. 31-én a következők huzattak ki: sor. 79, 22 sz., sor. 2991, 24 sz., sor. 3596, 14 sz., sor. 4841, 17 sz., sor. 4957, 42 sz., sor. 5241, 24 sz.

Balog Ferenc köz- és váltó-ügyvéd, egy nyilatkozatot küldött be hozzánk, melyet térszükre miatt csak jövő számunkban tehetünk közzé. — Ebben kijelenti, hogy a megyei aljegyzői állomásra tudta és bejegyzése nélkül lön candidálva.

R. K.-né részére újabban begyűlt szerkesztőségünknek. Egy névtelen 5 frt. (Klökner Peter urnál tétett le, onnét vettük át). X. Y. 2 frt. Hübnér Róbert 1 frt. Hübnér Miksáné 1 frt.

Beküldetett. — E lapok hasábjain már két ízben emeltetett panasz a vízhiány miatt, — s a mulasztás vétkével a városi kutmester vádoltatik, még pedig ha jól gyaniujuk csupa kenyérrigységéből oly egyén által, ki szakképzettségben bádgosmester létere aligha versenyezhet a harminczkét év óta e téren működő gyakorlott és tapasztalt városi kutmesterrel.

A felhozott panaszra azt válaszolom, hogy alig van város, mely vízzel, még pedig igen jó ivóvízzel is úgy volna ellátva, mint Szekesfejérvár városa, ha helylyelközzel a víz nem iható, annak a talaj az oka, mely jó vizet nem ad.

Hogy a kutak javítása körül hanyagsággal járna el a kutmester az sem igaz; mert a javítások azonnal azaz huszonnégy óra elteltével foganatosítatnak és bevégeztenek.

Hogy a közgyűlés által megszavazott kut munkálata még nem vétetett foganatba, oka az, hogy a hely kijelölve, egy némely házirtokos e körüli érdekeltségéből eredett ezivódása miatt, mai napság sem lett.

Ezen állításaink elseje mellett szél azon körülmény, hogy egy bizonyos kutmester saját háza udvarán már

három kutat furatott, melynek vize nem jó, s maga is kénytelen a jó vizet a királykútról lajtban házához hordatni, míg a közvetlen szomszédház udvarán készült kut, könnyen nyert jó vizet. A másik kettőjét igazolják a felhozott körülmények.

Ennyit mondtam el az igazság érdekében.

Egy, a ki tud a dologról.

A Szekesfejérvári kisdedovó-egylet választmánya, az összes helybeli ovoidák javára a „magyar királyhoz“ címzett szálloda termeiben e hó 24-én alározos tánczvizalmat rendez, melyre a nagy közönséget tisztelettel meghívja.

Jegyeket válthatni: Szekerák és Hornyánszky, Rosznagel Antal, Karl József urak kereskedésében, az ovoida helyiségében és Stauber Henriknél, hol is álcák és jelmezek legnagyobb választékban kaphatók. Jegyek ára: 1 frt. A pénztárnál 1 frt. 20 kr.

A főreáltanodánál e hét folytán tartandó két előadás sorozata. Ma d. e. 10—12 tárgyalva lesz a vegytanból: Aristoteles négy eleme és a mai elemek; a vegyészeti írásmódja; az elemek vegyrokonsága; a nevezetesebb vegyműveletek.

Pénteken d. u. 5—7-ig előadatik a természettanból: a testek közös tulajdonságai és különbségei; nevezetesen a lég áthatatlansága, a fémek, folyadékok és légnemek kiterjeszhetősége; a víz összefüggési és tapadási ereje; feloldás, elegyítés és jegűzés.

Beküldetett a városunkban állítandó régiségár részére, egy hüvely nélküli ó kard, két db. sarkantyú, egy hadiszekereze és egy meszesedett órasuly Bieskeréi Schäffer ur pedig a szent-mihályi leletből egy kettő vált ezüstérmét.

A csodagyermek, kit lapunk múlt száma említett, megérkezett; — 1 1/4 éves, sulya 1 mázsa. Látható a „fekete sashoz“ címzett szállodában 15. szám alatt naponta reggeli 8 órától délután 4-ig. Belépti díj 10 kr.

A zárórakat Pest város képviselő-testülete f. hó. 4-én tartott közgyűlésében egyhangulag eltörölte. Most már hisszük, hogy nálunk is el fogják törölni.

Szerencsétlenség vigyázatlanágból. Egy fiatal postafiszt revolvért vett, s azt f. hó 4-én éjszaka, egy oly helyen mutogatta, hová nappal nem igen járnak; mutogatás közben egy cső, mely töltve volt, elszűlt, s a jelen volt hölgyek közül egyet megsebesített. A lövés a válsontot találta, s bár a sérülés súlyos; de nem életveszélyes. Az esetet a város kapitányi hivatal a kir. járásbírósnál azonnal feljelenté.

Egy angol kesztyű találtatott és hozatott hozzánk; — miután értesültünk, hogy a tulajdonos már kereste, átadtuk Flögel Ede kesztyűs-boltjába, hol átveheti.

A múlt számban megjelent közleményben ifju Péntes helyett olvasandó idősb Péntes Ferenc, ki a „Legényegylet“ karácsonyi ünnepélyére ajándékozott 2 frot.

Az ugynevezett új-ut köhidja sajtáságos látványt nyújt, a folyó fölött két ölnyi magasságban levő ut karfa nélkül, — melyen mind az utas, mind a gyalogjáró ki van téve éjnek idején a nyaktörő lezuhanásnak; igaz ugyan, hogy van ott egy holdvilággal bélelt lámpa, — de a melynek világítása sem nem biztos — sem nem elég. Ez a köhid nagyon emlékeztet arra a kitűnően sikerült felsővárosi lószatóra?

A hatóság erélyét szomorú szímben tünteti föl, a pontyvendéglőnek a palotai ut felőli részén levő járda, — mely az egyesek s az utcabeli háziurak adakozása folytán helyzetetett a föntől korláttal elkülönített járható állapotba, s egy idő óta az ott levő gabnás boltokból a folytonos szeméthányás és rostálás kellemetlen porától lehetetlen a közlekedés. Tettek is miatta lépést egyesek, valamint lapunk is fölszóllalt; de az eredmény furcsa világot vett a végrehajtó hatalomra.

Karácsoni ünnepély f. évi 24-én szent „Alajos“ című palota külvárosi ovoidában. Öröm volt láthatni, hogy a kisdedek mennyire legeltetik szemeiket e gyönyörűen elkészített fényes karácsonyfákon. A kisdedek igen szépen s bátran szavaltak, szép dalokat énekeltek. Számosan volunk és élvezetteljes ünnepély volt reánk nézve. A kisdedeknél pedig nagy öröm volt izraelben.

A „Szent Sebestyén“-ről címzett felsővárosi egyház tornyának részére öntendő harang javára, néhai Vass János polgármester bizonyos összeget adományozott, mely összegről a városi közgyűlésen Ft. Venosz I. kanonok ur ő nga a polgármester urhoz kérdést intézvén, azon ajánlatot is tette; hogy a hagyományozott összeget a még szükségessal saját zsebéből kiegészítve a harangot elkészítteti; mely nemes ajánlatot a városi közgyűlés éljennel fogadván, éreite jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

A felsővárosi harangozó fizetését, a városi közgyűlés 50 frittal fölemelte, mely összeget a Szt. Sebestyén egyház pénztárából fizetendő.

Stauber Henrik kész ruharaktárát annyival inkább ajánlhatjuk a t. közönségnek, mert mint újabb értesültünk, részletfizetéseket is elfogad. — Ez lehető teszi kevesebb fizetéses tisztviselőknék, vagy hetiőrre dolgozó egyéneknek is, hogy magoknak vagy szerre tisztességes ruhát szerezhessenek.

Gabona-ár.

Január 5-én A. Ausztr. mérő. Tiszta buza 5.80, 5.90. 6 frt. — Kétszeres 4.40, 4.45, 4.50. — Rozs 3 60, 3.65, 3.70. — Árpa 2.70, 2.75, 2.80. — Zab 1.90, 2 frt. 2.10. — Kukoricza 3 frt. 3.10, 3.20,

Forster József, felelős szerkesztő.

Nyilt tér.

Egyedüli
főraktár
valódi amerikai
varrógépekből

Wheeler és Wilson, ifj. Howe
Elias, Anger, Aetna, Grower
és Backer stb. gyáraikból.

5 évi jótállás, ingyen oktatással
létezik

Schlesinger L., és társánál,
Székesfejérvárott, nádor-utca saját ház.

Péthi műmalmunkban
egy tanuló felvétetik.

Mészáros K. és fiai.

Egy gazdasági kertész keres-
tetik; — bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy
Székesfehérváron, a „Vörösmarty-téren,” dr. Say-ház
melletti Schwanfelder házban (2-ik emelet) ügyvédi
irodát nyitottam.

Majdnem 3 évi megyei tiszti-ügyészi hivatalosko-
dásom alatt, a polgárin kívül a bünygyi eljárásban is
alkalmam lévén bő tapasztalatokat szerezni: nemcsak
a polgári peres és peren kívüli, hanem a büntügyek-
ben is készséggel ajánlom fel pontos és gyors szol-
gálatomat.

Sz.-Fehérvárott 1872. jan. 1-jén.

Pálffy Károly,
köz- és váltó-ügyvéd.

Bitang agár.

Egy fekete, kis réztáblácskával és 2 ugyan ily
karikával összefoglalt bőrnyakkötővel ellátott, első két
lábán és torka alatt kesely nyőstény-agár, már több
hetek óta bitangságban van. — Bővebb tudósítás ada-
tik a megyeházban, II. emelet, 34-ik szám alatt.

Barkáts Gusztáv, főcsendbiztos, várnagy.

200 akó tisztán kezelt velencei ó-bor, 68. és 69.
évi, eladó

Fiáth Istvánnál,
Vörösmarty-tér, Schwanfelder ház.

Egy tanonc,

ki két gymnasium vagy két reál osztályt meglehetősen
sikeresen végzett, minden órában felfogadtatik Számmer
Kálmán könyvnyomdájában Sz.-Fejérvárott kaszárnya-
utca 151. szám alatt.

Klökner Péter

könyvkereskedésében Székesfejérvárott

előfizetheti a

következő divatlapokra:

Német Bazar leggazdagabb illustra-
ciókkal ára 1/4 évre 1 frt. 67 kr.
Victoria (havonként két színes képpel)
ára 1/4 évre 1 frt. 26 kr.
Modenwelt ára 1/4 évre — frt. 84 kr.

Továbbá minden bel- és külföldi folyóiratokra.

KLÖKNER PÉTER, kiadó-tulajdonos.

Hirdetések.

Steierországi kőszén

➔ mázsája 65 kr. ➔

(10 mázsa vagy azon túl 5 krért számítva mázsája házhoz is szállítatik.)

Nagy raktára a sz.-fejérvári vaspálya-udvarban.

Megrendelések azonnali készpénzfizetés mellett
elfogadtatnak

Reichard Mór

a cisztercezi-rend templomának átellenében levő

fűszerkereskedésében,

hol is: kassai sonka, legfinomabb rum, thea, mustár,
továbbá czukor, kávé s mindennemű fűszer-árak

lehető legjutányosb áron kaphatók.

Schlesinger L. és társa

Székesfejérvárott, nádor-utca, saját ház.

➔ A farsangi idényre ajánlják ➔

legujabb mintájú báliruhákra alkalmas atlas- és
selyemszöveteket, virágok, bálilegyezők és

➔ álezákat ➔

nagy választékban jutányos áron.

Részletes hirdetmény a jövő számban.

! Fontos !

bognároknak és mezei gazdáknak!

Iszka-Sz. Györgyön 250 szál kőrifa (szerszámfa)
eladó. — Közelebbi értesítést Iszka Szent Györgyön az
urodalmi erdősz ad.

POPP J. G. cs. kir. udvari fogorvos urnak

Bécs, Stadt, Bognergasse Nro 2.

Én önnek

Anatherin-szájvizét

megvizsgáltam s azt ajánlandónak találtam.

Oppolzer tanár,

emeritirer Rector Magnificus, Professor der k. k. Klinik
zu Wien, k. süchsischer Hofrath etc.

Ezen kitünő szer kapható: Sz.-Fejérvárott: Braun
J., Diebálla Gy., Deutsch D. A. és fia. — Lovasberényben:
Heiszler gyógyszer. Moórott Jenczy. Palotán Wurill gyógyszer.
Veszprém Gúthard és fiainál. Dunaföldvár Lukács A. s
Kubányi S. gyógyszer. Duna-Vecsén Klímke gyógyszer, Kun-
Szent-Miklóson Tóth S. gyógyszerüzében.

Universal-

Balsamum

Balsam.

Universale.

Lovak- és szarvasmarhák külső bajaik orvoslására,

mely mindennemű külső bajokat, u. m.: nyakszirtda-
ganat, szügydaganat, csúz, rüh, rokkantság, csontfájás,
ütés, zuzás, nyomás, fekvés vagy esés következtében
támadt daganatok és ficzomodások, úgyszinte nyereg-
dörzsülés és szerszám által okozott sértéseket a legsi-
keresebb és legrövidebb idő alatt gyógyít. — Különösen
ajánlatik a lovaknál az izmok erősítésére, a lábak foly-
tonos ép és egészségbeni fentartására.

Ára 1 kisebb korszónak utasítással
együtt 85 kr., nagyobb korszónak
1 fr. 60 kr.

Kapható: Broszmann Elek, Reichard Mór, Hübner
Róbert, Leichtner & Mautner és Zavaros Ágoston
uraknál.

Számmer Kálmánál, Sz.-Fejérvárott.